

Comunitatea evreilor din Cluj cu sediul în localitatea Cluj-Napoca, Str. Tipografiei, nr.25, județul Cluj intenționează să implementeze proiectul “**REABILITAREA TEMPLULUI MEMORIAL AL DEPORTAȚILOR EVREI, CLUJ-NAPOCA, JUD. CLUJ**”, co-finanțat prin Programul Operațional Regional 2014-2020, PI 5.1 Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural.

TEMPLUL MEMORIAL AL DEPORTAȚILOR EVREI este clădire-obiectiv de patrimoniu de interes local (categorie B).

Clădirea a fost edificată în anii 1886-1887 de către comunitatea evreilor neologi (de rit occidental stabilit la congresul evreilor din 1868) din Cluj, după proiectele lui Isidor Hegner, puse în practică de frații Horváth și Károly Reményik. Construit în stil maur, edificiul îmbină elementele arhitecturale tradiționale cu cele orientale. Sinagoga a fost realizată conform prescripțiilor liturgice ale vremii, păstrând trivalența funcțională: **Bet Hakneset** – casa adunărilor, **Bet Tefila** - casa rugăciunilor și **Bet Hamidras** - locul de învățatură. Accesul bărbaților avea loc pe fațada sudică; în vestibulul cu spălătorul de mâini – Kior și alături Geniza – dulap pentru obiecte de cult, apoi ocupau locurile la parterul sălii mari. Accesul și locul femeilor erau separate, ele prin intermediul a două scări interioare închise, accesau direct din exterior nivelul galeriei. Prosperitatea etnicilor evrei în Cluj este atestat de faptul că la începutul secolului XX. evreii reprezentau 13% din populația orașului.

Construcția a fost afectată parțial în septembrie 1927 de acțiunile legionarilor, fiind reparat în anul 1928. Însă, după 1940, autoritățile horthiste au transformat fosta sinagogă în depozit, pentru ca după deportarea masivă a evreilor, să fie grav avariata (distrugeându-se trei părți din clădire) de bombardamentele din ziua de 2 iunie 1944 care au avut loc la Cluj.

În urma terminării războiului, după o intervenție masivă de reconstrucție a părților deteriorate a început în 1946, edificiul fiind reinaugurat și resfințit în octombrie 1947 (unele lucrări exterioare continuând până în 1951). Cu această ocazie, în amintirea victimelor Holocaustului sinagoga a primit un nou nume – Templul Memorial al Deportărilor Evrei.

Reconstrucția a fost realizată respectând în mare parte caracteristicile stilistice ale edificiului inițial, în stil maur. Analizând fotografiile de arhivă (de la începutul secolului 1900-1906 și cele de după bombardamentul din 1944) și realizând o comparație a acestora cu situația existentă, se pot identifica o serie de elemente referitoare la aspectul inițial al clădirii și transformările suferite de acest edificiu de-a lungul vremii. Acestea vor fi luate în considerare în special la propunerile pentru restaurarea fațadelor.

În prezent, Templul Memorial al Deportărilor Evrei, este una dintre cele patru sinagogi existente în oraș, fiind singura care și-a păstrat funcțiunea de lăcaș de cult iudaic.

Principalele lucrări asupra obiectivului de patrimoniu care se propun prin acest proiect sunt:

- A. Intervenții structurale**
- B. Intervenții privind izolarea și aerisirea fundațiilor**
- C. Intervenții de reabilitare arhitecturală**
- D. Intervenții asupra instalațiilor.**

Lucrările de reabilitare și restaurare a Templului memorial al deportărilor evrei, vor avea ca rezultat punerea în siguranță a construcției și conformarea acesteia la standardele actuale, păstrând caracterul de monument istoric și imaginea istorică păstrată a edificiului. Pe lângă intervențiile structurale propuse, clădirea își va reinnoi aspectul interior și exterior, iar destinația de spațiu de cult va fi extinsă cu funcțiunea de primire a turiștilor și organizarea ca spațiu destinat evenimentelor cultural-religioase, concertelor și expozițiilor.